

# Elemente de noutate in viziunea legiuitorului NCPP



Pitesti  
Iunie 2013

# Principiile procesului penal

- Asigura eficienta procesului penal;
- Limiteaza puterea coercitiva a statului’
- Garanteaza drepturile suspectului,ale inculpatului si celorlalte parti si subiecti procesuali principali;
- Garanteaza respectarea prevederilor Constitutiei, tratatelor constitutive ale UE, reglementarilor comunitare, pactelor si tratatelor privitoare la drepturile omului la care Romania este parte;
- Garanteaza echitabilitatea si eficacitatea procesului penal, eficienta si celeritatea procedurilor penale.

# Fiabilitatea procesului penal

- Protecția legislativă conforma standardelor consacrate de angajamentele internaționale și dispozițiile constituționale;
- Sistem de probe care permite evitarea erorilor judiciare și garantează respectarea demnității umane;
- Organizare judiciară care permite, în toate stadiile procesului, asigurarea independenței organelor judiciare, atât în raporturile dintre ele, cât și în raporturile cu terți.

# Separarea functiilor judiciare

- Literatura de specialitate apreciaza ca separarea functiilor judiciare reprezinta pentru procedura penala ceea ce semnifica in dreptul public principiul separatiei puterilor in stat;
- Functiile judiciare care se exercita in procesul penal sunt;
  - functia de urmarire penala(de ancheta)-procurorul si organele de cercetare penala strang probele necesare aflarii adevarului;
  - functia de instructie-functia de dispozitie cu privire la drepturile si libertatile fundamentale ale persoanei in faza de urmarire penala si functia de verificare a legalitatii trimiterii/netrimiterii in judecata, care sunt exercitate de judecator; posibilitatea administrarii anticipate a probelor in fata judecatorului de drepturi si libertati, in conditii de contradictorialitate, daca exista riscul de a nu mai putea fi ulterior administrate in fata instantei de judecata-competente jurisdictionale in faza de urmarire penala acordate judecatorului care nu poate fi asimilat judecatorului de instructie; in aceasta maniera se garanteaza respectarea drepturilor fundamentale ale partilor/subiectilor procesuali, loialitatii procesului penal si eficacitatea urmaririi penale;
  - functia de judecata-instanta de judecata, in complete legal constituite.
- S-a urmarit garantarea impartialitatii judecatorului prin interzicerea cumulului functiilor judiciare.

# Prezumtia de nevinovatie

- Este reglementata in acord cu principiile Conventiei si jurisprudentei CEDO;
- Este garantata in cadrul procedurilor penale care se desfasoara in fata organelor judiciare competente, ca premiza a dreptului la un proces echitabil;
- Este garantata si in cadrul procedurii acordului de recunoastere a vinovatiei- inculpatul este prezumat nevinovat pana la ramanerea definitiva a hotararii prin care este validat acordul;
- Sarcina probei revine acuzarii iar dubiul profita suspectului/ inculpatului.

# Principiul aflării adevărului

- Organele de urmărire penală au sarcina strângerii și administrării probelor atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului/înculpatului;
- Organele judiciare au obligația stabilirii adevărului obiectiv-cu privire la faptele și împrejurările cauzei și cu privire la persoana suspectată de săvârșirea unei infracțiuni, pe baza probelor administrate în cauză, cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil;

# Ne bis in idem

- Dreptul de a nu fi urmarit si judecat de doua ori pentru aceeasi fapta-hotararea penala definitiva se bucura de autoritate de lucru judecat,fapt ce constituie un obstacol in redeschiderea procedurilor;
- Odata cu aderarea Romaniei la Conventia de aplicare a Acordului Schengen trebuie avuta in vedere jurisprudenta CJUE cat priveste aplicarea principiului ne bis in idem in cadrul cooperarii judiciare in materie penala(art.54 din Conventie) care apreciaza ca principiul se aplica si procedurilor de incetare a actiunii penale prin care Ministerul Public dintr-un stat membru pune capat,fara interventia instantei,procedurii penale incepute in acest stat(CJUE-hotararea din 11 februarie 2003,in cauzele reunite C-187/01 si C-385/01,Gozutok si Brugge,paragraf 25-48).

# Obligativitatea punerii in miscare si exercitarii actiunii penale

- Urmărirea penală este concepută să se desfășoare în două faze: faza de investigare a faptei și faza de investigare a persoanei;
- Titularul actiunii penale este procurorul, chiar și atunci când este necesară formularea plângerii prealabile/obținerea sesizării sau autorizării organului competent;
- Obligativitatea exercitarii actiunii penale când din probele administrate rezulta motive rezonabile de a crede că suspectul a săvârșit fapta prevăzută de legea penală;
- Obligativitatea exercitarii actiunii penale a fost atenuată prin reglementarea principiului subsidiar al oportunității urmăririi penale (Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului European nr.(87)18 din 17 septembrie 1987 privind simplificarea justiției penale);
- Oportunitatea trebuie raportată strict la interesul public și nu la interese private, politice, etc.



# Caracterul echitabil al procedurilor

- Sublinierea caracterului de garantie formala a dreptului la un proces echitabil, cat si de drept substantial:
  - dreptul la o instanta instituita prin lege, independenta si impartiala;
  - dreptul de a fi judecat intr-un termen rezonabil;
  - publicitatea procesului;
  - principiul egalitatii armelor;
  - principiul contradictorialitatii;
  - dreptul acuzatului de a pastra tacerea si privilegiul impotriva autoincriminarii;
  - obligatia motivarii hotararilor de catre instante;
  - prezumtia de nevinovatie.
- Necesitatea reglementarii exprese a unui remediu procesual intern referitor la incalcarea celeritatii procedurilor.

# Dreptul la libertate si siguranta

- Se prevede expres caracterul exceptional al masurilor privative/restrictive de libertate-se pot dispune numai daca sunt **necesare** pentru buna desfasurare a procesului penal si **proportionale** cu scopul urmarit;
- Institutia judecatorului de drepturi si libertati-garantie contra arbitrariului in materia masurilor privative/restrictive de libertate;
- Reglementarea expresa a dreptului la informare-in cel mai scurt timp,cu privire la temeiurile de fapt si de drept ale privarii de libertate.

## Dreptul la aparare

- Dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal(respectarea principiului egalitatii armelor);
- Dreptul suspectului de a fi informat,inainte de a fi ascultat,despre fapta pentru care este cercetat si incadrarea juridica a acesteia;dreptul inculpatului de a fi informat in cel mai scurt timp despre fapta pentru care s-a pus in miscare actiunea penala impotriva sa si incadrarea juridica a acesteia;
- Apararea calificata,in procesul penal,va putea fi realizata legal doar prin intermediul unui avocat,membru al UNBR.

# Respectarea demnitatii umane si a vietii private

- Interzicerea torturii, tratamentelor inumane si degradante.-cu ocazia audierilor,examinarilor fizice,perchezitiei corporale,etc.
- Respectarea vietii private,a domiciliului si a corespondentei

# Limba oficiala si dreptul la un interpret

- Procesul penal se desfasoara in limba romana-actele procedurale se intocmesc in limba romana;
- Reglementarea asistentei gratuite din partea unui interpret daca partile/alta persoana ce urmeaza a fi ascultata nu vorbesc/nu inteleg limba romana sau nu se pot exprima, precum si pentru cetatenii romani apartinand minoritatilor nationale care doresc sa se exprime in limba materna in fata instantelor de judecata;
- Dreptul la asistenta gratuita din partea unui interpret trebuie sa fie efectiv si concret-possibilitatea persoanei asistate de a lua cunostinta de actele dosarului, de a formula cereri, pune concluzii, exprima liber, prin interpret.